

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертаційної роботи Юзковець Ірини Олександрівни «Комплексний розвиток фізичних здібностей учнів молодших класів засобами міні-баскетболу», представленої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 017 – фізична культура і спорт

Рецензенти, затверджені згідно з рішенням вченої ради Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту (протокол №2 від 30.09.2020 р.): Москаленко Н.В. – доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор, проректор з наукової діяльності ПДАФКіС і Сидорчук Т.В. – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри теорії і методики фізичного виховання ПДАФКіС проаналізували результати і повноту виконання здобувачем ступеня доктора філософії Юзковець Іриною Олександрівною освітньо-наукової програми, індивідуального плану наукових досліджень, ознайомились з текстом дисертації та опублікованими науковими статтями за напрямом дисертації, актом метрологічної комісії ПДАФКіС, а також заслухали доповідь основних положень дисертаційної роботи здобувача у вигляді презентації на фаховому семінарі та відповіді здобувача на запитання учасників фахового семінару.

Актуальність теми та науковий рівень дисертації. У дисертаційній роботі відмічається важливість інтегрованого підходу до вирішення освітніх, оздоровчих та виховних завдань в процесі фізичного виховання молодших школярів.

Відповідно до впровадження нового Державного стандарту початкової освіти, питання реформування змісту шкільного фізичного виховання набуває надзвичайної актуальності. Одними із способів рухової діяльності, засвоєння яких передбачено навчальною програмою, є навички володіння м'ячем. Засобом навчання дітей молодшого шкільного віку техніці володіння м'ячем може

виступати міні-баскетбол. При цьому, процес навчання техніці елементів міні-баскетболу потребує розробки спеціальних організаційно-методичних умов, які будуть передбачати комплексне вирішення освітніх, оздоровчих та виховних завдань. В даному випадку важливого значення набувають форми та зміст занять з фізичного виховання, підбір методів та засобів навчання, а також спрямованість педагогічних дій, які забезпечать реалізацію поставлених завдань.

Актуальність обраної теми дисертаційного дослідження обумовлюється необхідністю обґрунтування специфічних організаційно-методичних умов комплексного розвитку фізичних здібностей дітей 9 – 10 років з пріоритетним використанням засобів міні-баскетболу в урочних та позаурочних формах занять з фізичної культури.

Дисертація виконана на високому науковому рівні, що зумовлено правильно обраним методологічним підходом, застосуванням інформативних методів дослідження, достатньою для достовірних висновків документальною базою, коректністю та ґрунтовністю аналізу та систематизації отриманих нових знань.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційну роботу виконано згідно до тематичного плану наукових досліджень та розробок, що виконується за рахунок коштів бюджету МОН на 2016-2019 рр. за темою «Історичні та організаційно-методичні засади формування гендерного підходу у фізичному вихованні дітей, підлітків і молоді» (шифр 1.2 Ф, № державної реєстрації 0117U002386).

Новизна наукових положень і результатів, отриманих особисто здобувачем і поданих на захист полягає у тому, що в роботі:

- вперше була обґрунтована і розроблена програма комплексного розвитку фізичних здібностей учнів 3-4 класів засобами міні-баскетболу «Помаранчевий м'яч», яка включала: мету, завдання, принципи і педагогічні умови її реалізації в процесі урочної форми занять, а також критерії ефективності;

- вперше визначені педагогічні умови реалізації запропонованої програми урочних занять міні-баскетболом, які включали в себе:

спрямованість педагогічних дій; методи навчання техніко-тактичних дій міні-баскетболу і розвитку фізичних здібностей; засоби реалізації програми, якими були як традиційні фізичні вправи (об'єднані за способами рухової діяльності згідно діючої навчальної програми з фізичної культури для 1-4 класів), так і засоби міні-баскетболу (вправи для навчання техніко-тактичних дій міні-баскетболу; рухливі ігри та естафети з елементами міні-баскетболу; двостороння гра);

- вперше були розроблені моделі поєднаного розвитку фізичних здібностей дітей 9-10 років в процесі навчання елементів міні-баскетболу, які містять: опис вправи; її графічне зображення; фізичну здібність, яка переважно розвивається в процесі виконання вказаної вправи; параметри фізичних навантажень (інтенсивність, обсяг, інтервали відпочинку), які відповідають вимогам спрямованого розвитку тієї або іншої фізичної здібності;

- вперше була розроблена загальна структура річного циклу урочних занять і тематичне планування навчального матеріалу програми «Помаранчевий м'яч» для учнів 3-4 класів;

- доповнено сучасні дані про вікові та статеві особливості фізичного розвитку, функціонального стану та фізичної підготовленості учнів 9-10 років;

- дістали подальшого розвитку положення про значення та організаційно-методичні особливості урочних занять з фізичної культури з використанням нових видів рухової активності з учнями початкової школи.

Практичні результати роботи, їх рівень і ступень впровадження.

Практичне значення роботи полягає у:

- розробці практичних рекомендацій щодо організації і методики проведення уроків фізичної культури з учнями 3-4-х класів, які спрямовані на комплексний розвиток фізичних здібностей під час вивчення техніки елементів міні-баскетболу;

– впровадженні інноваційних технологій розвитку фізичних здібностей учнів молодших класів в практику шкільних і позашкільних занять;

– впровадженні результатів дослідження в навчально-виховний процес підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту у вищих навчальних закладах під час викладання дисциплін «Теорія і методика фізичного виховання», «Теорія і методика викладання баскетболу».

Особистий внесок здобувача у працях, опублікованих у співавторстві, полягає в аналізі літературних джерел, проведенні експериментальних досліджень, систематизації та інтерпретації фактичного матеріалу, теоретичній розробці та експериментальній перевірці ефективності впровадження програми занять з пріоритетним використанням засобів міні-баскетболу в процес фізичного виховання учнів 3-4 класів закладів загальної середньої освіти.

Ступінь обґрунтованості і достовірність нових результатів, висновків і рекомендацій. Представлені наукові положення базуються на ретельному аналізі значної кількості наукових спостережень учнів, а це свідчить про те, що мета дисертаційної роботи досягнута, а завдання, що були поставлені, розв'язані. Використання здобувачем у своїй роботі сучасних, інформативних методів дослідження, а також належний рівень науково-інформаційного супроводження, коректність та обсяг статистичної обробки отриманих даних обумовлюють достовірність наведених результатів.

Дисертація Юзковець І.О. оформлена за загальноприйнятою схемою і складається з анотацій українською та англійською мовами, списку наукових праць, вступу, п'яти розділів власних досліджень та їх аналізу, висновків, списку використаних джерел, який містить 224 найменування та додатків. Текстовий матеріал дисертації наочно проілюстровано 6 рисунками та 22 таблицями, які повною мірою відображають зміст проведеної роботи.

У вступі обґрунтовано актуальність теми роботи, визначено її мету й завдання, об'єкт і предмет, методи дослідження, наукову новизну і практичне значення роботи, представлено особистий внесок дисертанта, подано інформацію

про апробацію результатів дисертації та публікації, описано структуру та обсяг роботи.

У першому розділі дисертації «Теоретико-методичні засади розвитку фізичних здібностей молодших школярів в процесі навчання рухових дій» представлено аналіз вітчизняної та зарубіжної літератури стосовно особливостей організації фізкультурно-оздоровчої роботи з учнями початкової школи, вікових особливостей і фізичного розвитку молодших школярів; сучасних підходів до організації фізичного виховання в закладах загальної середньої освіти.

У другому розділі описані методи дослідження, які адекватні поставленим завданням. У цьому ж розділі представлено організацію дослідження.

У третьому розділі «Вікові особливості фізичного стану учнів початкових класів у процесі фізичного виховання» представлено результати констатувального експерименту, де автором проаналізовано показники фізичного розвитку, фізичної підготовленості, функціональні показники дітей 9 – 10 років, наведено основні вікові відмінності у показниках.

Дисертанткою також проведено кореляційний і факторний аналіз взаємозв'язків морфофункціональних показників і фізичної підготовленості. На основі отриманих даних подано подальші рекомендації щодо планування фізичних навантажень у формувальному експерименті.

Четвертий розділ дисертаційної роботи присвячений визначенню організаційно-методичних основ комплексного розвитку фізичних здібностей учнів 3-4 класів засобами міні-баскетболу в урочних та позаурочних формах занять з фізичної культури. Дисертанткою запропоновано спеціально підібрані технічні і тактичні елементи міні-баскетболу з метою розвитку фізичних здібностей, реалізовані у програмі «Помаранчевий м'яч», змістом якої була теоретична підготовка, загальна та спеціальна фізична підготовка, техніко-тактична підготовка.

П'ятий розділ присвячений аналізу та узагальненню результатів дисертаційного дослідження, формулюванню важливих наукових положень.

Дисертацію логічно завершують висновки, які закономірно витікають із наведеного у роботі матеріалу. Висновки ґрунтуються на результатах власних досліджень і свідчать про вирішення поставлених завдань.

Кількість і обсяг публікацій та повнота викладання наукових і прикладних результатів в опублікованих роботах. За матеріалами дисертації опубліковано 10 наукових праць, із них у фахових виданнях України – 6, 1 – у зарубіжному виданні, 3 праці додатково відображають наукові результати дисертації.

Опубліковані роботи за кількістю, обсягом та повнотою викладення належним чином відображають наукові результати, які містяться в дисертації.

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

1.Красова І.О. Зміст і спрямованість фізичного виховання дітей 6-10 років у школах зарубіжних країн. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2017. №3. С.73-76.

2.Красова І.О. Шляхи вирішення проблем здорового способу життя школярів. *Фізична культура, спорт та здоров'я*. 2017. №4. С. 185-190.

3.Красова І.О., Красов О.І. Взаємозв'язок фізичної підготовленості і фізичного розвитку у структурі рухової системи молодших школярів. *Молодий вчений (спецвипуск)*. 2018. №4.2 (56.2). С. 50-52.*(Особистий внесок здобувача полягає в аналізі взаємозв'язків морфофункціонального стану та фізичної підготовленості учнів 3-4 класів)*.

4.Красова І.О. Вікові особливості фізичного стану молодших школярів. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2018. №1. С. 164-168.

5.Красова І.О., Красов О.І. Інформативна значущість показників фізичної підготовленості та морфо функціонального стану у структурі рухової системи учнів 9-10 річного віку. *Слобожанський науково-спортивний вісник*. 2019. №1 (69).С. 18-24. *.(Особистий внесок здобувача полягає в аналізі інформативної значущості показників фізичної підготовленості та морфофункціонального стану учнів 3-4 класів)*.

6.Красова І.О. Формування у молодших школярів інтересу до уроків фізичної культури засобами баскетболу. *Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова*. 2019. №11 К (119) 19. С. 68-70.

7.Пангелова Н.Є., Красова І.О. Методика комплексного розвитку фізичних здібностей учнів 3-4 класів в процесі навчання елементів міні – баскетболу. *Wschodnioeuropejskie Crasopismo Naukowe (East European Scientific Journal)*. 2020. №2 (54). С. 26-33.*(Особистий внесок здобувача полягає у формуванні змісту інноваційної програми з елементами міні-баскетболу для учнів молодшого шкільного віку).*

Опубліковані праці, що додатково відображають наукові результати дисертації

1.Пангелова Н.Є., Красова І.О. Особливості навчання технічним прийомам баскетболу дітей молодшого шкільного віку. *Баскетбол: історія, сучасність, перспективи*. 2016. С. 229-231. *.(Особистий внесок здобувача полягає в аналізі літературних джерел щодо особливостей навчання технічним прийомам баскетболу дітей молодшого шкільного віку).*

2.Красова І.О. Особливості застосування ігрового методу в процесі навчання молодших школярів елементам баскетболу. *Актуальні проблеми і перспективи розвитку фізичного виховання, спорту і туристсько-краєзнавчої роботи в закладах освіти*. 2017. С. 106-109.

3.Красова І.О. Впровадження інноваційних технологій у фізичне виховання учнів загальноосвітньої школи. *Сучасна гуманітаристика*. 2019. С. 41-43.

Апробація результатів дослідження. Основні положення дисертації доповідались на міжнародних наукових конференціях серед яких: Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми і перспективи розвитку фізичного виховання, спорту і туристсько-краєзнавчої роботи в закладах освіти» (Переяслав-Хмельницький, 2017, 2018); Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Основні напрямки розвитку фізичної культури, спорту та фізичної реабілітації» (Дніпро, 2017); Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Сучасна гуманітаристика» (Переяслав-Хмельницький, 2019);

Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні проблеми та перспективи розвитку фізичного виховання, спорту і туризму» (Переяслав-Хмельницький, 2019); Всеукраїнська з міжнародною участю науково-практична інтернет-конференція «Баскетбол: історія, сучасність, перспективи» (Дніпро, 2016).

Відповідність дисертації вимогам, що пред'являються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії. Дисертаційна робота Юзковець Ірини Олександрівни «Комплексний розвиток фізичних здібностей учнів молодших класів засобами міні-баскетболу» (науковий керівник – д.фіз.вих., професор Пангелова Н.Є.) є закінченою науково-дослідною роботою, яка містить нове вирішення актуального наукового завдання в сфері фізичного виховання молодших школярів. За оформленням і структурою дисертаційна робота відповідає основним вимогам, представленим до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

Висновок

Розглянувши дисертацію Юзковець Ірини Олександрівни «Комплексний розвиток фізичних здібностей учнів молодших класів засобами міні-баскетболу» та наукові публікації по темі дисертації, а також за результатами попередньої експертизи (фахового семінару), вважаємо, що робота є актуальною, являє собою повністю закінчену наукову працю, проведenu із застосуванням сучасних методів наукових досліджень, має наукову новизну, практичне значення, адекватна поставленій меті та містить висновки, які відповідають завданням дослідження. У роботі відсутні порушення академічної доброчесності. Дисертаційна робота повністю відповідає вимогам п. 10 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 167 від 06.03.2019 р. відносно дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії, та може бути рекомендована до офіційного захисту у спеціалізованій вченій раді.

Рекомендується порушити клопотання перед МОН України про утворення разової спеціалізованої вченої ради для розгляду та проведення захисту дисертації Юзковець Ірини Олександрівни у складі:

Голова спеціалізованої вченої ради: Приходько Володимир Васильович, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і методики спортивної підготовки Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту;

Рецензент: Москаленко Наталія Василівна, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, проректор з наукової діяльності Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту;

Рецензент: Сидорчук Тетяна Валеріївна, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент кафедри теорії і методики фізичного виховання Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту;

Опонент: Кашуба Віталій Олександрович, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, завідувач кафедри біомеханіки та спортивної метрології Національного університету фізичного виховання і спорту України;

Опонент: Лахно Олена Геннадіївна, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, доцент кафедри фізичного виховання і спорту Придніпровської державної академії будівництва та архітектури.

Результати дисертації обговорено і схвалено на фаховому семінарі кафедри теорії і методики фізичного виховання Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту 23 жовтня 2020 року.

Рецензенти:

д.фіз.вих., професор,
проректор з наукової
діяльності ПДАФКіС

Н.В. Москаленко

к.фіз.вих., доцент кафедри
теорії і методики фізичного
виховання ПДАФКіС

Т.В. Сидорчук

Підписи Москаленко Н.В., Сидорчук Т.В. засвідчують:
Начальник відділу кадрів ПДАФКіС

Н.І. Дем'янова